Mācību vadītāju un organizatoru

rokasgrāmata

Mācību procesa realizēšanai darbiniekiem, vadītājiem, augstākajai vadībai

01 / Darbiniekiem

02 / Vadītājiem

03 / Augstākajai vadībai

KLIMATA RISKI

Zaļā brīvība

EKII
EMISIJAS KVOTU IZSOLĪŠANAS INSTRUMENTS

CSR LATVIA

Laipni lūdzam mācību vadītāju un organizatoru rokasgrāmatā!

Šīs vadlīnijas ir izstrādātas ar mērķi sniegt jums skaidru, metodiski strukturētu un praktiski pielietojamu atbalstu mācību procesa organizēšanai un vadīšanai. Tās palīdzēs orientēties pieejamajos resursos un parādīs, kā tos vislabāk pielietot praktiskajā darbā.

Lai veiksmīgi vadītu mācības ar mūsu sagatavotajiem izglītojošajiem materiāliem, jums nav jābūt profesoram ar ilggadīgu pieredzi akadēmiskā darbā. Svarīga ir personīgā motivācija, vēlēšanās strādāt ar auditoriju, zināšanās tēmā, kā arī labas publiskās runas un prezentēšanas prasmes - spēja brīvi uzstāties, noturēt auditorijas uzmanību un pieredze strukturēti nodot informāciju. Savukārt visu vajadzīgo mācību saturu mēs jau esam izstrādājuši gatavu lietošanai dažādos formātos.

Visi materiāli ir izstrādāti projekta "Sabiedrības izpratnes veicināšana par klimatneitralitātes un klimatnoturības nozīmi un iespējām" ietvaros un pieejami lietošanai bez papildu maksas. Materiālus izstrādājusi projekta ekspertu komanda:

- profesors, Dr.geogr., **Jānis Brizga** (Zaļā brīvība),
- profesore, Dr.sc.admin., **Natālija Cudečka-Puriņa** (CSR Latvia),
- ilgtspējas eksperte **Agnese Alksne-Bensone** (CSR Latvia),
- kā arī piedaloties klimata pārmaiņu ekspertam **Maksim Apinim** (Zaļā brīvība).

Vispārīga informācija

Mācību materiāli ir sadalīti 3 secīgos blokos jeb moduļos, sākot no bāzes līmeņa līdz sarežģītākajm. Katram modulim ir norādīts mācību mērķis, vajadzīgais iepriekšējās sagatavotības līmenis un mērķauditorija.

1. modulis

Klimata pārmaiņu radītie riski

Šajā modulī sniegta informācija izpratnes veidošanai un vienādošanai par klimata pārmaiņām, pārmaiņu radītiem riskiem, risku veidiem un klimata pārmaiņu radīto notikumu ietekmi uz nozaru uzņēmumu ikdienas darbību.

2. modulis

Klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšana

Šajā modulī tiek veidota izpratne par klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšanu uzņēmuma līmenī, ņemot vērā katras nozares specifiku. Modulis ir paredzēts vadības komandām, lai identificētu un izvērtētu kritiskos riskus, nošķirot tos no mazākas ietekmes apdraudējumiem, kā arī analizētu iespējamās sekas klimata notikumu iestāšanās gadījumā. Risku novērtēšanai tiek nodrošināts digitāls uzņēmuma risku pašnovērtējuma rīks.

3. modulis

Klimata pārmaiņu radīto risku vadība

Šajā modulī tiek analizēta klimata pārmaiņu izraisīto notikumu ietekme uz uzņēmuma darbību un tā darbiniekiem, izvērtējot gan preventīvās darbības, gan risinājumus seku mazināšanai. Izmantojot modulī iekļautos materiālus vidējā un augstākā līmeņa vadības komandu darbsemināros, tiek iegūti praktiski pielietojami rezultāti uzņēmuma stratēģiskajai un taktiskajai plānošanai.

Visi izstrādātie mācību materiāli pieejami lietošanai un lejupielādei

https://klimatariski.lv/macibu-materiali/

1. modulis

Klimata pārmaiņu radītie riski

Mācību mērķis

Pilnveidot zināšanas par klimata pārmaiņu radītiem riskiem un to veidiem, nodrošinot vienotu izpratnes līmeni organizācijā par klimata notikumu ietekmi uz nozares uzņēmumu ikdienas darbību.

Iepriekšējā sagatavotība

Bez priekšzināšanām

Mērķauditorija

Mežsaimniecības, lauksaimniecības, transporta, būvniecības, enerģētikas un ražošanas nozaru uzņēmumiem, kā arī nozaru/ profesionālo asociācijām visu līmeņu darbinieku izglītošanai.

Sarežģītības līmenis

★☆☆

1. moduļa mācību materiālu komplekts

Izstrādātie materiāli ir paredzēti elastīgai izmantošanai klātienes nodarbībās, attālinātās nodarbībās, kā arī ievietošanai jūsu uzņēmuma e-mācību vidē.

1	**Iesildīšanās uzdevums** - "7 viktorīnas jautājumi ar pareizajām atbildēm par klimata pārmaiņu radītiem riskiem"
2	**Iesildīšanās uzdevums diskusijai** - "7 fakti par klimata pārmaiņu radīto risku mītiem"
3	**Vispārizglītojošs pamatmateriāls -** video stāsts un prezentācija "Klimata pārmaiņu radītie riski"
4	**Padziļināts materiāls** - 4 video stāsti un prezentācijas par risku grupām

Iesildīšanās uzdevums

7 viktorīnas jautājumi ar pareizajām atbildēm par klimata pārmaiņu radītiem riskiem

Mērķis
Atvērt un sagatavot auditoriju interaktīvā veidā, sekmējot iesaisti tālākajam darbam.

Lietošana
Jūs varat organizēt Viktorīnu pēc izvēles 2 veidos.

Prezentācijas formāts: sagatavot slaidus, iekļaujot jautājumus, atbilžu variantus un pareizās atbildes. Pirmajā slaidā ir jautājums ar atbilžu variantiem, bet nākamajā – pareizā atbilde. Auditorija balso, paceļot rokas vai izsakoties mutiski, kam seko īsa pareizo un nepareizo atbilžu pārrunāšana.

Digitālajās platformās: ievietot jautājumus un atbilžu variantus reāllaika auditorijas iesaistes rīkos (*Mentimeter, Kahoot!, Slido* vai tml.). Balsojuma gaitu un rezultātus demonstrē uz ekrāna, sniedzot tūlītēju atgriezenisko saiti un diskusiju par iegūtajiem rezultātiem.

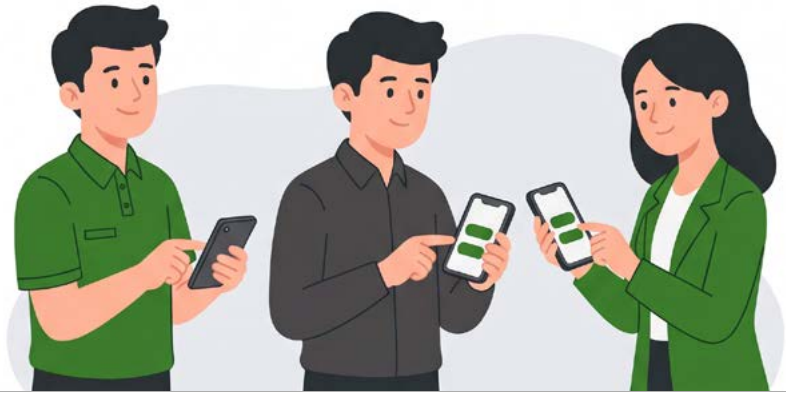

Iesildīšanās uzdevums diskusijai

7 fakti par klimata pārmaiņu radīto risku mītiem

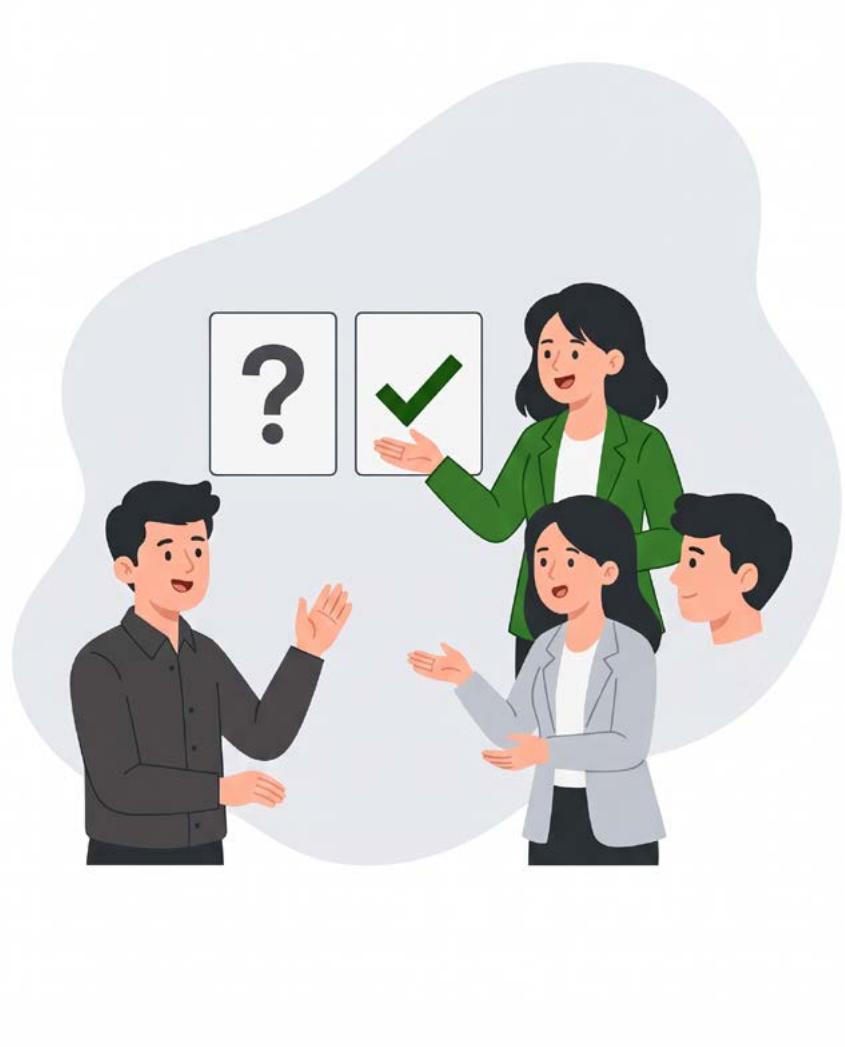

Mērķis

Iesaistīt auditoriju dzīvā sarunā, strukturēti pretstatot sabiedrībā valdošos mītus zinātniski pamatotiem faktiem.

Lietošana

Izmantot sagatavoto mītu un faktu prezentāciju, kurā saturs sakārtots secīgos pāros: mīts - atbilstošais fakts. Vadītājs iepazīstina ar mītu, dod laiku auditorijas viedokļiem, atver faktu slaidu un kopīgi pārrunā mīta ticamību.

Vispārizglītojošs pamatmateriāls

video stāsts un prezentācija “Klimata pārmaiņu radītie riski”

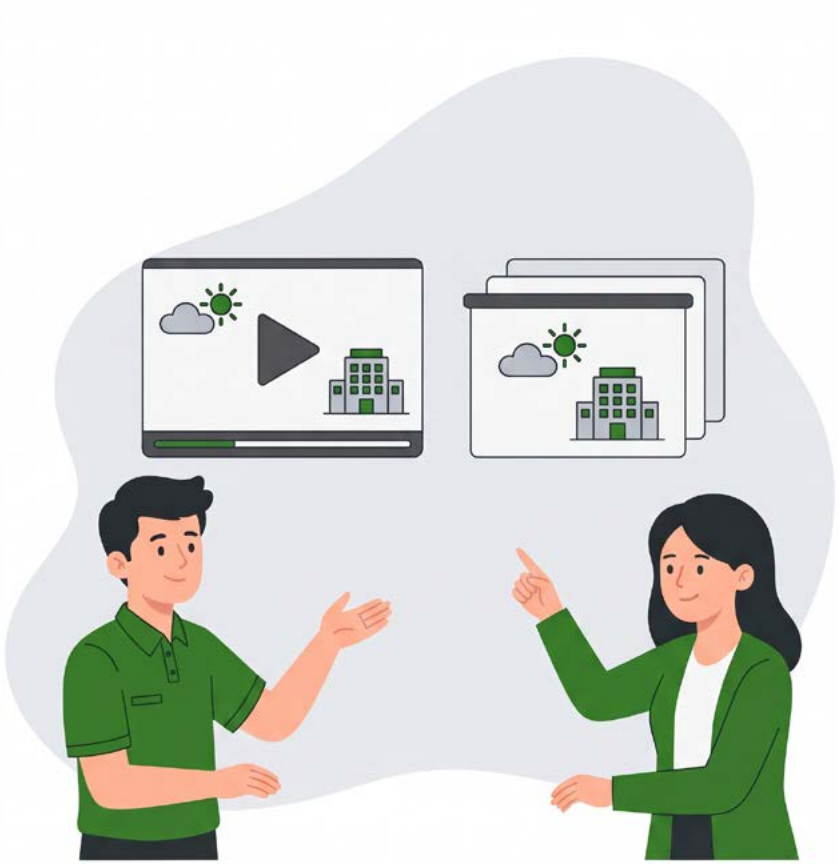

Mērķis

Veidot un vienādot bāzes izpratni par klimata pārmaiņu radītajiem riskiem un to ietekmi uz uzņēmuma darbību.

Lietošana

Šī ir secīgi pirmā no 1. moduļa izglītojošajām tēmām. Video stāsts un prezentācija satur vienādu informāciju divos dažādos formātos. Materiālu var demonstrēt klātienes nodarbībā vai ievietot uzņēmuma e-mācību vidē attālinātai vai patstāvīgai apguvei.

Padziļināts materiāls

4 video stāsti un prezentācijas par risku grupām

Satura apjoms

Četri atsevišķi materiālu komplekti par katru risku grupu:

Fiziskie riski

Reputācijas riski

Sistēmiskie riski

Pārejas riski

Mērķis

Padziļināt zināšanas par konkrētām risku grupām, to rašanās cēloņiem un metodēm riska būtiskuma izvērtēšanai uzņēmuma ietvaros.

Lietošana

Materiālus var izmantot jebkurā secībā, taču ieteicams sākt ar fizisko risku grupu, jo tā ir salīdzinoši vieglāk saprotama un uztverama.
Video stāsts un prezentācija satur vienādu informāciju divos dažādos formātos. Materiālu var demonstrēt klātienes nodarbībā vai ievietot uzņēmuma e-mācību vidē attālinātai vai patstāvīgai apguvei.

Nodarbību organizēšana

Atkarībā no jūsu iecerētā apmācību mērķa un auditorijas vajadzībām 1. moduli var organizēt divos veidos:

Kā vienotu mācību nodarbību

Integrējot iesildīšanās uzdevumus, vispārizglītojošo pamatmateriālu "Klimata pārmaiņu radītie riski" un padziļinātos materiālus ar visām četrām risku grupām vienā seansā. Šāda nodarbība aizņems aptuveni 1 stundu 30 minūtes līdz 2 stundām. Tā piemērota vispārējai bāzes izpratnes veidošanai.

Sadalot vairākās nodarbībās

Pirmo nodarbību veltiet bāzes izpratnes veidošanai, izpildot iesildīšanās uzdevumus un apvienojiet ar pamatmateriālu "Klimata pārmaiņu radītie riski". Savukārt nākamajās nodarbībās veltot uzmanību katrai risku grupai detalizētāk. Mūsu izstrādātos mācību materiālus varat papildināt ar sava uzņēmuma un nozares specifiku un citu jums būtisku, ar tēmu saistītu informāciju.

Apmācību materiāli ir vienlīdz piemēroti klātienes un attālinātām nodarbībām, kā arī ievietošanai jūsu uzņēmuma e-mācību vidē turpmākai vai atkārtotai lietošanai.

Pirms nodarbības vadīšanas apmācību vadītājam ir svarīgi pašam rūpīgi iepazīties ar sagatavotajiem materiāliem, lai izprastu to būtību. Tas dos iespēju mācību vadītājam arī laikus sagatavot konkrētus piemērus no sava uzņēmuma vai nozares ikdienas, tādējādi sasaistot mācību saturu ar uzņēmuma un nozares realitāti.

Auditorijas sagatavošana apmācībām

Klimata pārmaiņu tēma sabiedrībā bieži izraisa neviennozīmīgu reakciju, plašu viedokļu dažādību un pat pretestību, kas mācību vadītājam var kļūt par nopietnu izaicinājumu. Tāpēc aicinām nodarbību sākt ar auditorijas iesildīšanu, noskaņošanu pozitīvai sadarbībai, izmantojot sagatavotos iesaistes uzdevumus tēmas atvēršanai un atklātai diskusijai.

Šim nolūkam izmantojiet divus sagatavotos, lietošanai gatavos materiālus:

- **Iesildīšanās uzdevums** - viktorīna "7 jautājumi par klimata pārmaiņu radītajiem riskiem" - veicina tūlītēju uzmanības piesaisti un dinamiku;
- **Prezentācija** "7 fakti par klimata pārmaiņu radīto risku mītiem" - atver diskusiju par sabiedrībā valdošajiem priekšstatiem.

Iesildīšanās uzdevumu ietvaros nodrošiniet īsu sarunu ar klātesošajiem - pārrunājiet balsojuma rezultātus un mītus, nodrošinot auditorijas iesaisti un gatavību pamatmateriāla apguvei.

Svarīgi atcerēties, ka mācību vadītāja uzdevums nav pārliecināt auditoriju par vienu "pareizo" patiesību vai ar varu lauzt pastāvošos priekšstatus. Iesildīšanās uzdevumu mērķis ir atvērt telpu dzīvai, cieņpilnai sarunai, dodot iespēju katram dalībniekam pašam izsvērt mītus un faktus sev piemērotā, dabiskā tempā. Viedokļu un izpratnes maiņai ir nepieciešams laiks - ļaujiet auditorijai apdomāt dzirdēto, saprast kopsakarības un pieņemt secinājumus patstāvīgi.

Video stāstu un prezentāciju integrēšana apmācību nodarbībā

Katra video stāsta garums ir 5 - 7 minūtes. Pirms katra video stāsta **dodiet īsu ievadu**, par ko šis stāsts būs. Atvēliet laiku **sarunām un diskusijām pēc katra video stāsta noskatīšanās**, sasaistot ar jūsu nozares un uzņēmuma aktualitātēm.

Prezentāciju stāstījumu varat **papildināt ar konkrētiem piemēriem** no savas nozares un uzņēmuma ikdienas, kādām jau reāli notikušām situācijām un to sekām. Pēc katras prezentācijas **veltiet laiku īsai sarunai** ar auditoriju par saistīto tēmu.

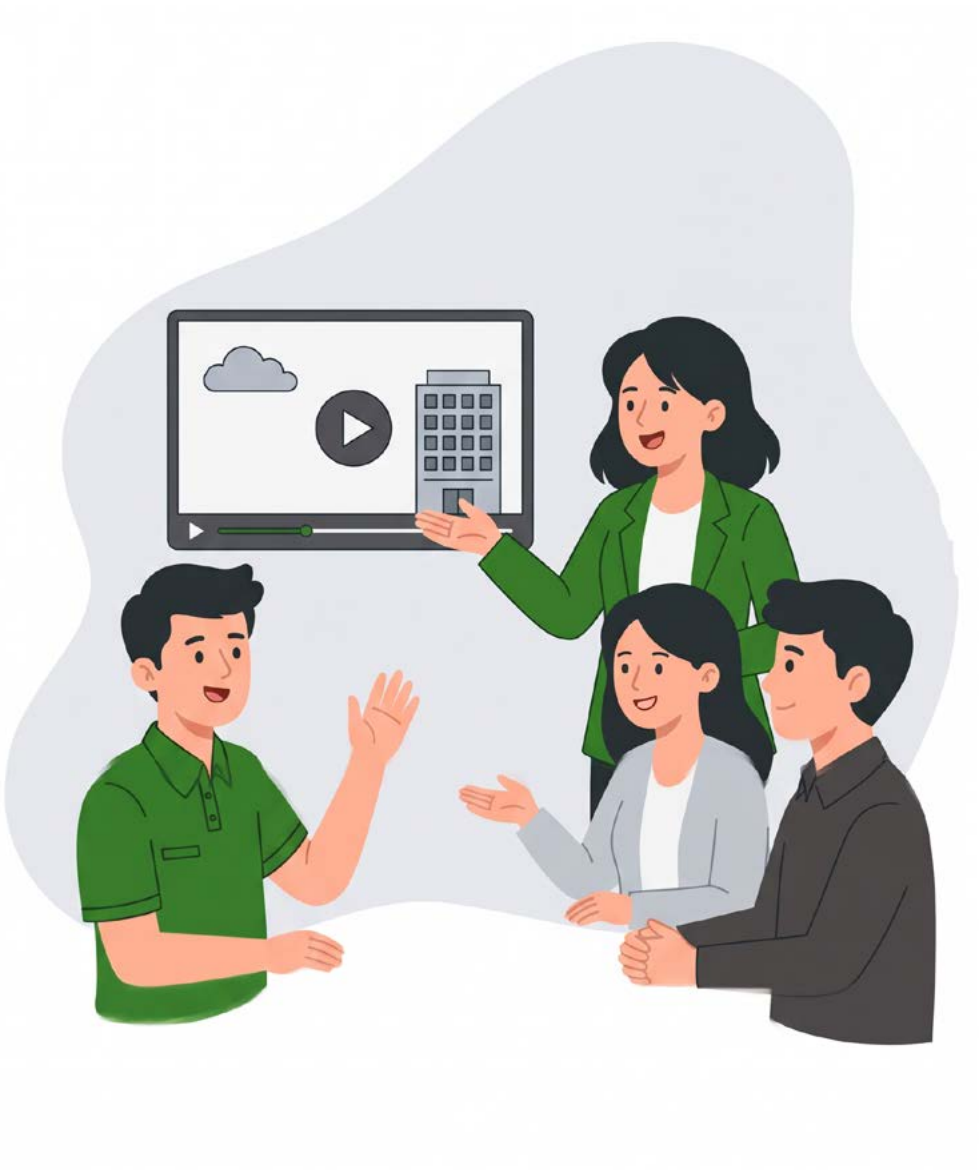

Nodarbības noslēgums un atgriezeniskā saite

Tāpat kā nodarbības sākumā ir svarīgi auditoriju atvērt un noskaņot tēmai, tikpat būtiski ir to apzināti noslēgt. Pabeidziet nodarbību ar atgriezenisko saiti un kopsavilkumu, lai palīdzētu dalībniekiem nostiprināt iegūtās atziņas. Tam var izmantot atvērtos noslēguma jautājumus kopīgai diskusijai, piemēram:

- ☑ Ko jaunu vai negaidītu jūs šodien uzzinājāt?
- ☑ Kura no apskatītajām risku grupām mūsu uzņēmumam, jūsuprāt, šobrīd šķiet viskritiskākā?
- ☑ Viena personīga atziņa pēc šodienas nodarbības?

Šāda saruna nodrošina loģisku punktu mācību procesam un dod iespēju novērtēt dalībnieku iegūto izpratni pirms pārejas uz nākamajiem moduļiem.

2. modulis

Klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšana

Mācību mērķis

Nostiprināt izpratni un zināšanas par klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšanu uzņēmuma līmenī, atbilstoši nozares specifikai, nodrošinot vadības komandām praktiskas iemaņas būtiskuma noteikšanā, seku analīzē un digitālā risku pašvērtēšanas rīka pielietošanā.

Iepriekšējā sagatavotība

1. moduļa apgūšana un pieredze darbā vadības komandā

Mērķauditorija

Mežsaimniecības, lauksaimniecības, transporta, būvniecības, enerģētikas un ražošanas nozaru uzņēmumu, kā arī nozaru/ profesionālo asociāciju **vadības komandas**.

Sarežģītības līmenis

★★☆

2. moduļa mācību materiālu komplekts

Izstrādātie materiāli ir paredzēti elastīgai izmantošanai klātienes nodarbībās, kā arī darbsemināros vadības komandām.

1	**Iesildīšanās uzdevums** - "7 viktorīnas jautājumi ar pareizajām atbildēm par klimata pārmaiņu radītiem riskiem"
2	**Vispārizglītojošs pamatmateriāls** - prezentācijas "Klimata pārmaiņu radīto risku grupas nozarēm"
3	**Metodiskais materiāls** - "Digitālā pašnovērtējuma rīka apraksts un metodoloģija"
4	**Metodiskais materiāls** - "Digitālā pašnovērtējuma rīka aizpildīšanas instrukcija"
5	**Digitālais pašnovērtējuma rīks**

Iesildīšanās uzdevums

7 viktorīnas jautājumi ar pareizajām atbildēm par klimata pārmaiņu radītiem riskiem

Mērķis

Atvērt un sagatavot auditoriju interaktīvā veidā, sekmējot iesaisti tālākajam darbam.

Lietošana

Jūs varat organizēt Viktorīnu pēc izvēles 2 veidos.

Prezentācijas formāts: sagatavot slaidus, iekļaujot jautājumus, atbilžu variantus un pareizās atbildes. Pirmajā slaidā ir jautājums ar atbilžu variantiem, bet nākamajā – pareizā atbilde. Auditorija balso, paceļot rokas vai izsakoties mutiski, kam seko īsa pareizo un nepareizo atbilžu pārrunāšana.

Digitālajās platformās: ievietot jautājumus un atbilžu variantus reāllaika auditorijas iesaistes rīkos (*Mentimeter, Kahoot!, Slido vai tml.*). Balsojuma gaitu un rezultātus demonstrē uz ekrāna, sniedzot tūlītēju atgriezenisko saiti un diskusiju par iegūtajiem rezultātiem.

Vispārizglītojošs pamatmateriāls

prezentācijas “Klimata pārmaiņu radīto risku grupas nozarēm”

Satura apjoms

Sešas atsevišķas prezentācijas katrai nozarei:

Mežsaimniecības nozare

Lauksaimniecības nozare

Transporta nozare

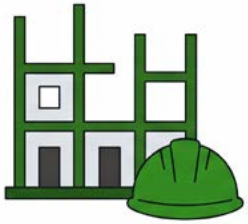

Būvniecības nozare

Enerģētikas nozare

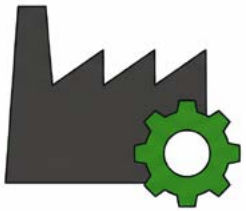

Ražošanas nozare

Mērķis

Padziļināt zināšanas par risku grupām specifiski katrā nozarē.

Lietošana

Prezentācija lietojama apmācībās un darbsemināros, lai vienādotu auditorijas izpratni par konkrētām risku grupām nozarē un iespējamām sekām. Materiālu var demonstrēt klātienes nodarbībā vai ievietot uzņēmuma e-mācību vidē attālinātai vai patstāvīgai apguvei.

Metodiskais materiāls

“Digitālā pašnovērtējuma rīka apraksts un metodoloģija”

Mērķis
Padziļināt zināšanas un izpratni par klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšanas metodoloģiju un aprēķiniem.

Lietošana
Metodiskais materiāls primāri paredzēts lietošanai ilgtspējas un vides speciālistiem izpratnes padziļināšanai.
Sekundāri tas pielietojams apmācībās, iepazīstinot klātesošos ar metodoloģiju, vērtēšanas kritērijiem, riskus ietekmējošajiem faktoriem un risku līmeņiem.

Metodiskais materiāls

“Digitālā pašnovērtējuma rīka aizpildīšanas instrukcija”

Mērķis
Sniegt atbalstu un paskaidrojumus sekmīgai, viegli saprotamai rīka lietošanai.

Lietošana
Pielietot kā papildu atbalsta materiālu, kas precīzi soli pa solim paskaidro lietotājam rīka aizpildīšanas gaitu, tehniskās iespējas, rezultātu saņemšanas iespējas.

Digitālais pašnovērtējuma rīks

Mērķis
Praktiski pielietot iegūtās zināšanas un novērtēt sava uzņēmuma klimata pārmaiņu radītos riskus un analizēt iegūto vērtējumu.

Lietošana
Primāri digitālais pašnovērtējuma rīks ir paredzēts jūsu uzņēmuma klimata pārmaiņu radīto risku novērtēšanai un iegūto rezultātu analīzei, kā arī lēmumu pieņemšanai par turpmākām stratēģiskām un taktiskām rīcībām. Rekomendējam šī rīka pielietošanu arī apmācībās, iepazīstinot klātesošos ar metodoloģiju, vērtēšanas kritērijiem, riskus ietekmējošajiem faktoriem un risku līmeņiem un jūsu uzņēmuma esošo situāciju, balstoties reālos faktos.

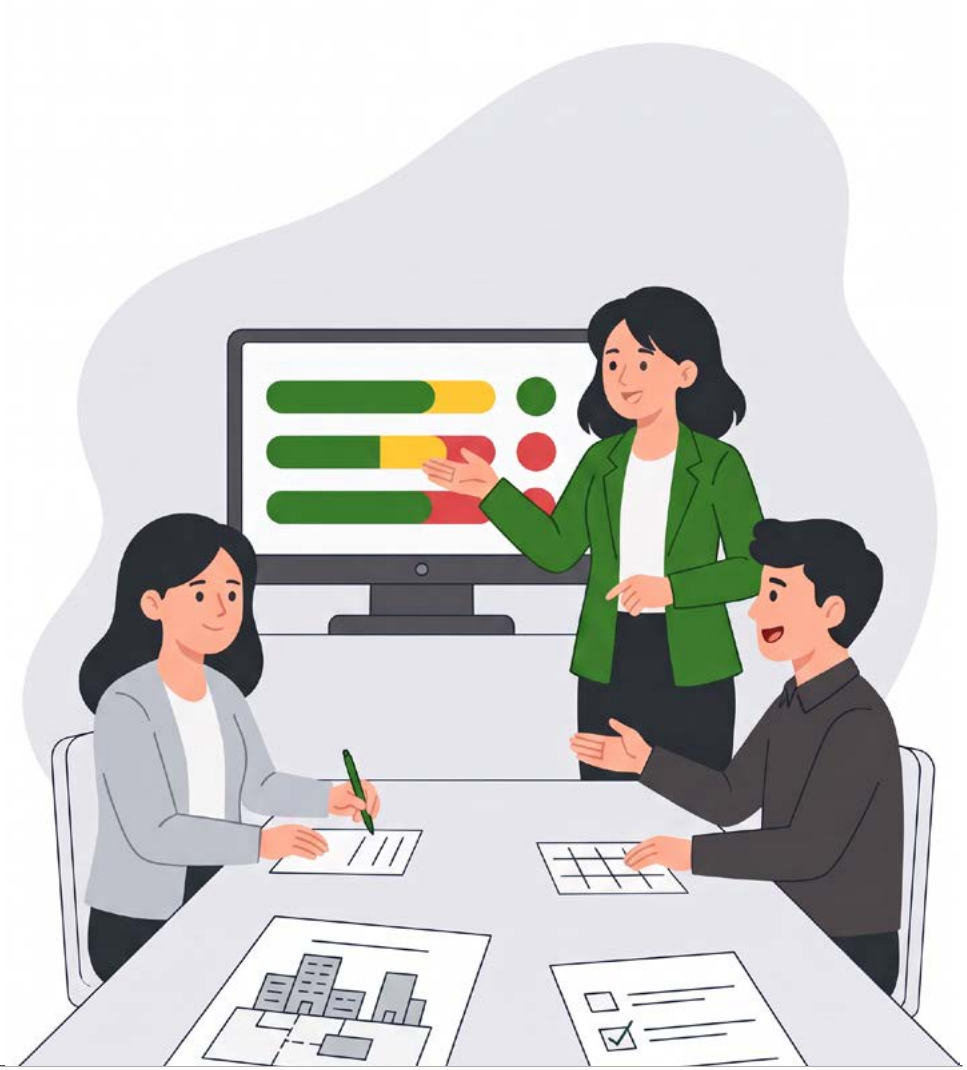

Nodarbību organizēšana

2. moduļa apmācības rekomendējam organizēt kā vienas dienas praktisku semināru vadības komandai 6 - 12 cilvēku sastāvā klātienē. Semināra ilgums 3 - 4 stundas.

Iesakām nodarbību sadalīt 2 daļās:

I daļa
Iesildīšanās uzdevums un vispārizglītojošais pamatmateriāls

→

Pauze
15 minūtes

→

II daļa
Digitālā pašnovērtējuma rīka aizpildīšana un iegūto rezultātu apspriešana.

Mācību materiāli ir vienlīdz piemēroti klātienes un attālinātām nodarbībām, tomēr, ņemot vērā padziļināto līmeni un sadarbības vajadzību komandā, labākus rezultātus sasniegsiet, strādājot klātienē.

Pirms nodarbības vadīšanas apmācību vadītājam ir svarīgi pašam rūpīgi iepazīties ar sagatavotajiem materiāliem, lai izprastu to būtību. Tas dos iespēju mācību vadītājam arī laikus sagatavot konkrētus piemērus no sava uzņēmuma ikdienas, tādējādi piešķirot lielāku konkrētību sasaisti ar ikdienas realitāti nozarē un uzņēmumā.

Auditorijas sagatavošana apmācībām

Aicinām nodarbību sākt ar auditorijas iesildīšanu, noskaņošanu pozitīvai sadarbībai, izmantojot sagatavotos iesaistes uzdevumus tēmas atvēršanai un atklātai diskusijai.

Šim nolūkam varat izmantot sagatavoto iesildīšanās uzdevumu - **viktorīnu "7 jautājumi par klimata pārmaiņu radītājiem riskiem jautājumiem. 2. daļa"**. Tā veicinās tūlītēju auditorijas uzmanības piesaisti un dinamiku.

Iesildīšanās uzdevuma ietvaros nodrošiniet īsu sarunu ar klātesošajiem - pārrunājiet balsojuma rezultātus, nodrošinot auditorijas iesaisti un gatavību pamatmateriāla apguvei.

Svarīgi atcerēties, ka mācību vadītāja uzdevums nav pārliecināt auditoriju par vienu "pareizo" patiesību vai ar varu lauzt pastāvošos priekšstatus. Iesildīšanās uzdevumu mērķis ir atvērt telpu dzīvai, cieņpilnai sarunai, dodot iespēju katram dalībniekam pašam izsvērt mītus un faktus sev piemērotā, dabiskā tempā. Viedokļu un izpratnes maiņai ir nepieciešams laiks — ļaujiet auditorijai apdomāt dzirdēto, saprast kopsakarības un pieņemt secinājumus patstāvīgi.

Izglītojošo un metodisko materiālu integrēšana un pielietošana

Vispārizglītojošs pamatmateriāls - prezentācija "Klimata pārmaiņu radīto risku grupas nozarēm"
Katrai nozarei ir izstrādāts atsevišķs materiāls, kurā apkopotas būtiskākās kategorijas visām risku grupām. Izvēlieties savai nozarei atbilstošo materiālu. Stāstījumu varat papildināt ar konkrētiem piemēriem no sava uzņēmuma ikdienas, kādām jau reāli notikušām situācijām un to sekām. Praktiskie piemēri no darba ikdienas palīdzēs vieglāk uztvert saturu. Pēc vispārizglītojošā materiāla prezentēšanas veltiet laiku īsai sarunai ar auditoriju par saistīto tēmu, pārliecinoties, vai visi klātesošie ir izpratuši tēmas saturu.

Metodoloģija / 20–40 minūtes

Esam izstrādājuši jūsu lietošanai metodisko materiālu "Digitālā pašnovērtējuma rīka apraksts un metodoloģija". Šis materiāls dos skaidru priekšstatu un zināšanas jūsu vadības komandai par risku novērtēšanas aprēķinu metodiku. Šī materiāla lietošanai jāparedz 20 - 40 minūtes laika. Pie augstas auditorijas aktivitātes un diskusijām būs vajadzīgs papildu laiks.

Aizpildīšanas instrukcija / 10–15 minūtes

Atbalsta metodiskais materiāls "Digitālā pašnovērtējuma rīka aizpildīšanas instrukcija". Materiāls soli pa solim parāda aizpildīšanas gaitu ar skaidrojumiem. Īpaši piemērots būs darbiniekiem ar zemākām digitālajām prasmēm un/ vai pieredzi digitālo rīku lietošanā. Šī materiāla lietošanai jāparedz 10 - 15 minūtes laika.

Pašnovērtējuma rīks / 30–40 minūtes

Digitālais pašnovērtējuma rīks integrējams mācību nodarbībā kā praktisks uzdevums darbam ar sava uzņēmuma datiem un faktiem. Tā aizpildīšanai būs vajadzīgas aptuveni 30 - 40 minūtes. Dodiet iespēju katram dalībniekam aizpildīt rīku individuāli, neskaidrību gadījumā sniedzot atbalstu un atbildot uz precizējošiem jautājumiem. Pēc rīka aizpildīšanas saņemiet rezultātu kopsavilkumu un kopīgi to analizējiet. Vienojieties par būtiskākajiem klimata pārmaiņu radītajiem riskiem jūsu uzņēmumā.

Nodarbības noslēgums un atgriezeniskā saite

Tāpat kā nodarbības sākumā ir svarīgi auditoriju atvērt un noskaņot tēmai, tikpat būtiski ir to apzināti noslēgt. Pabeidziet nodarbību ar atgriezenisko saiti un kopsavilkumu, lai palīdzētu dalībniekiem nostiprināt iegūtās atziņas. Tam var izmantot atvērtos noslēguma jautājumus kopīgai diskusijai, piemēram:

- ✓ Ko jaunu vai negaidītu jūs šodien uzzinājāt?
- ✓ Kas būtu jādara, lai mazinātu vidēja, augsta un kritiska līmeņa riskus jūsu uzņēmumā?
- ✓ Viena personīga atziņa pēc šodienas nodarbības?

Šāda saruna nodrošina loģisku punktu mācību procesam un dod iespēju novērtēt dalībnieku iegūto izpratni pirms pārejas uz nākamo moduli.

3. modulis

Klimata pārmaiņu radīto risku vadība

Mācību mērķis

Sniegt vidējā un augstākā līmeņa vadībai sistēmisku izpratni par klimata notikumu ietekmi uz uzņēmuma darbību un darbiniekiem, attīstot iemaņas preventīvo pasākumu un seku mazināšanas risinājumu izstrādē, lai darbsemināru ietvaros radītu praktiski pielietojamus rezultātus uzņēmuma stratēģiskajai un taktiskajai plānošanai.

Iepriekšējā sagatavotība

1. un 2. moduļa apgūšana, pieredze darbā vadības komandā

Mērķauditorija

Mežsaimniecības, lauksaimniecības, transporta, būvniecības, enerģētikas un ražošanas nozaru uzņēmumu, kā arī nozaru/ profesionālo asociāciju **vadības komandas.**

Sarežģītības līmenis

★★★

3. moduļa mācību materiālu komplekts

Izstrādātie materiāli ir paredzēti vadības komandas darbsemināriem klātienē.

1	**Pamatmateriāls - Darba lapas** "Klimata pārmaiņu izraisīto risku vadība"
2	**Atbalsta materiāls -** "Notikumu kartītes Klimata pārmaiņu radīti notikumi nozarēs (piemēri)"
3	**Atbalsta materiāls -** "Klimata pārmaiņu radītu notikumu sekas nozarēs (piemēri)"
4	**Atbalsta materiāls -** "Rīcība klimata pārmaiņu radīto notikumu seku likvidēšanai (piemēri)"

Pamatmateriāls - Darba lapas

“Klimata pārmaiņu izraisīto risku vadība”

Mērķis

Veidot strukturētu domāšanas gaitu no uzņēmuma aktuālā klimata pārmaiņu radīta riska identifikācijas līdz konkrētiem rīcības plāniem, izvērtējot riska iestāšanās sekas, seku mazināšanas pasākumus un šodien veicamās preventīvās darbības riska ietekmes novēršanai.

Lietošana

Darba lapa sadalīta 2 secīgās daļās. 1. daļa veltīta detalizētai sakarību izvērtēšanai grupās/ komandā. 2. daļa preventīvo darbību un jaunu iespēju plānošanai.

Darba lapa izmantojama darbsemināros kā vienots, strukturēts pamatmateriāls, kas aizpildāms pakāpeniski, soli pa solim.

Atbalsta materiāls

Notikumu kartītes Klimata pārmaiņu radīti notikumi nozarēs (piemēri)

Lietošana
Notikumu kartītes paredzētas lietošanai "Darba lapas" 1. solī.
Notikumu kartītes varat izdrukāt vai lietot digitāli, iekļaujot tās darbsemināra prezentācijā. Izvēlieties savai nozarei atbilstošo komplektu.
Komplektā iekļauti notikumu piemēri, kā arī tukša kartīte. Tukšajā kartītē varat ierakstīt savam uzņēmumam šobrīd aktuālu klimata pārmaiņu izraisītu notikumu un izmantot to darbsemināra.

Klimata pārmaiņu radītu notikumu sekas nozarēs (piemēri)

Lietošana
Atbalsta materiāls lietojams "Darba lapas" 2. solī.
Komplektā iekļauti seku piemēri katrai nozarei. Sekas grupētas atbilstoši risku grupām - fiziskās, sistēmiskās, pārejas un reputācijas.

Rīcība klimata pārmaiņu radīto notikumu seku likvidēšanai (piemēri)

Lietošana
Atbalsta materiāls lietojams "Darba lapas" 4. solī.
Komplektā iekļauti rīcību piemēri katrai nozarei. Rīcības grupētas atbilstoši risku grupām - fiziskās, sistēmiskās, pārejas un reputācijas.

Nodarbību organizēšana

3. moduļa apmācības rekomendējam organizēt kā vienas dienas praktisku semināru vadības komandai 6 - 12 cilvēku sastāvā klātienē. Semināra ilgums 3 - 5 stundas atkarībā no dalībnieku skaita, aktivitātes un diskusiju apjoma.

Ieteicamais darbsemināra plāns

01 Ievads: darbsemināra mērķis, programma un plānotie sasniedzamie rezultāti.

02 Iepazīstiniet komandas ar izstrādātajiem materiāliem, soli pa solim parādot darba lapas, kartītes un atbalsta materiālus. Izskaidrot to lietošanas iespējas.

03 Sadaliet vadības komandu mazākās grupās, vidēji 2 - 4 cilvēki vienā grupā. Katrai grupai iedodiet savu materiālu komplektu.

04 Pēc vajadzības varat visām grupām dot vienādus riskus un notikumus izvērtēšanai vai katrai grupai atšķirīgus, tādējādi iekļaujot visas risku grupas (fiziskie, sistēmiskie, pārejas, reputācijas).

05 Secīgi, soli pa solim aizpildiet darba lapu. Tās aizpildīšanai varat izmantot sagatavotos atbalsta materiālus ar piemēriem vai strādāt ar reālu situāciju jūsu uzņēmumā.

06 Pēc darba lapu aizpildīšanas veidojiet sarunu apli un diskusijas starp grupām, pārrunājot un salīdzinot iegūtos rezultātus.

07 Nobeigumā izveidojiet komandas rezultātu kopsavilkumu un rīcības soļus, izmantojot darba lapās iegūtos grupu rezultātus.

Sagatavot vietu un materiālus

Pirms nodarbības vadīšanas apmācību vadītājam ir svarīgi pašam rūpīgi iepazīties ar sagatavotajiem materiāliem, lai izprastu to būtību. Tas dos iespēju mācību vadītājam arī laikus sagatavot konkrētus piemērus no sava uzņēmuma ikdienas, tādējādi piešķirot lielāku konkrētību sasaisti ar ikdienas realitāti nozarē un uzņēmumā.

Darba lapas ir sagatavotas lejupielādei un lietošanai. **Optimālais lietošanas izmērs ir A2.** Minimālais lietošanas izmērs darba lapām ir A3.

3. moduļa atbalsta materiālus ar piemēriem varat lietot pēc vajadzības. Lietošanai digitālā veidā rekomendējam uz katru grupu vienu planšetdatoru vai portatīvo datoru.

Izglītojošo un metodisko materiālu integrēšana un pielietošana

Darba lapa ir pamatmateriāls. Tā dod strukturētu domāšanas ceļu:

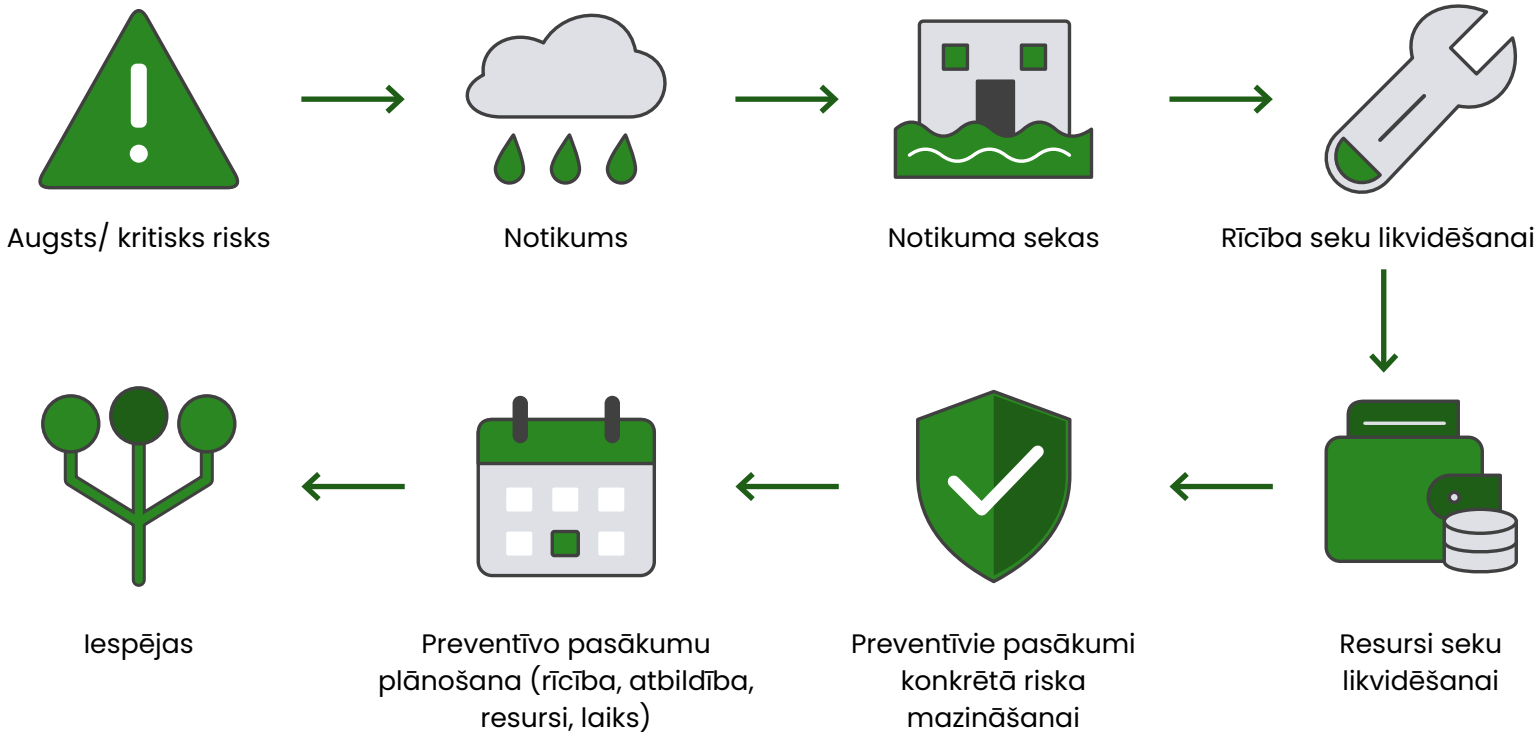

Darba lapu lietojiet, secīgi aizpildot katru soli!

1. solis

Parāda cēloņsakarību, kādi notikumi var rasties, ja vidēji augsts, augsts vai kritisks risks savlaicīgi netiek novērsts vai mazināts.

Kolonnā “Risks”: izvēlieties savam uzņēmumam aktuālu risku grupu (fiziskie, reputācijas, pārejas, sistēmiskie) no digitālā pašnovērtējuma rīka rezultātiem, kas novērtēts kā vidēji augsts, augsts vai kritisks. Ierakstiet izvēlēto risku darba lapā atbilstošajā ailē.

Papildu iespējas: riska izvēlei varat lietot 2. moduļa materiālu “Klimata pārmaiņu radīto risku grupas nozarēm” vai kādu šobrīd eksistējošu risku jūsu uzņēmumā.

Nosakiet, ar kādiem notikumiem uzņēmums saskarsies, ja izvēlētais risks netiks savlaicīgi mazināts vai novērsts. Ierakstiet notikumu darba lapā atbilstošajā ailē.

Kolonnā “Notikums”: ierakstiet notikumus, kādi var rasties sasaistē ar izvēlētajiem riskiem.

Papildu iespējas: notikumu noteikšanai varat lietot šajā modulī iekļautās **notikumu kartītes**.

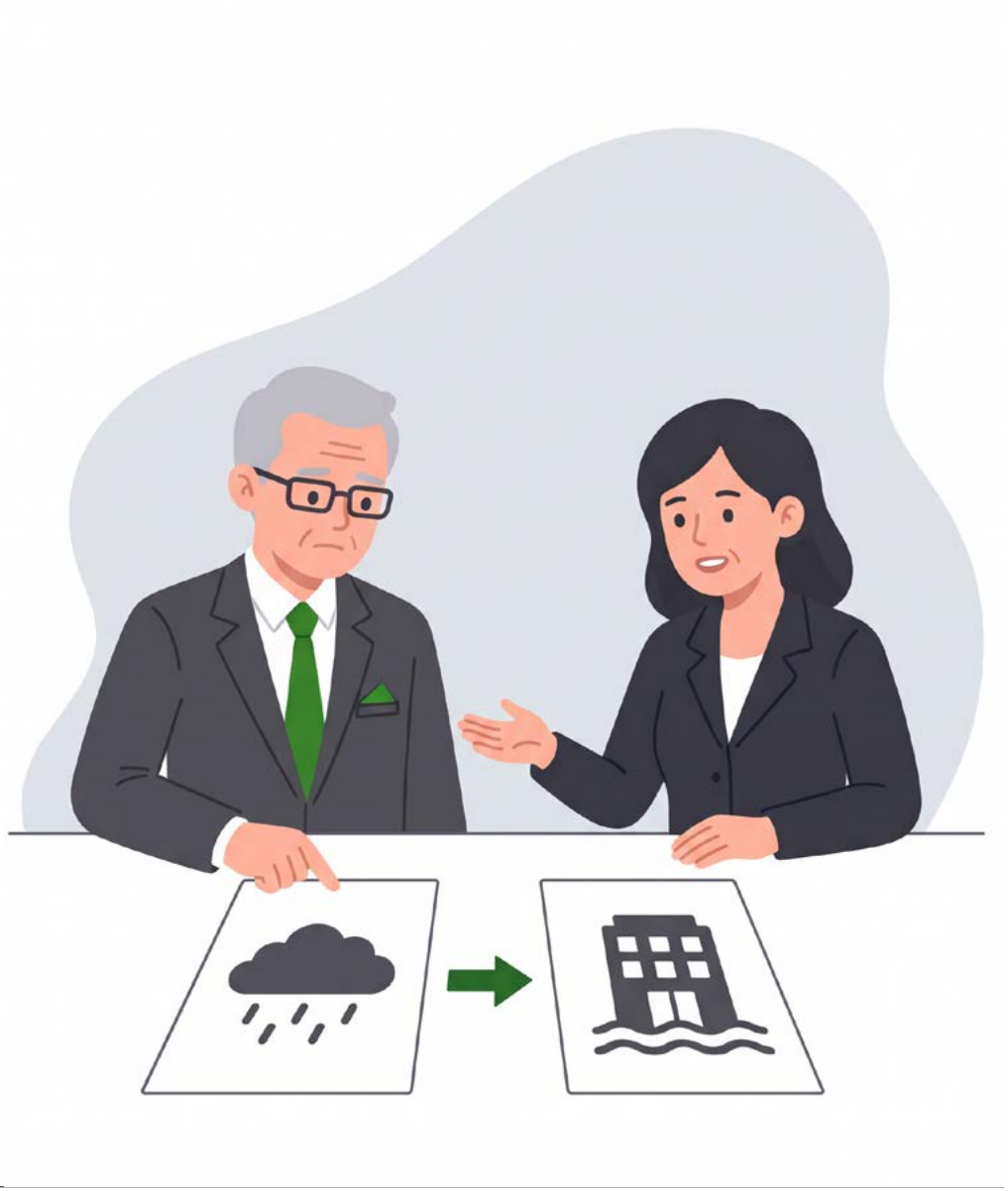

2. solis

Parāda konkrētā notikuma īstermiņa un ilgtermiņa sekas, kas ietekmēs uzņēmuma darbību. Ierakstiet īstermiņa un ilgtermiņa sekas atbilstošajās ailēs.

Piezīme: Īstermiņa sekas ir laika periods līdz 1 gadam, savukārt uzņēmuma stratēģijas periods ir katrā uzņēmumā pašu noteiktais ilgtermiņa stratēģiskās plānošanas periods atbilstoši nozares un uzņēmuma darbības specifikai (piemēram: 3 - 5 gadu periods, 10 - 15 gadu periods, 40 + gadu periods, utml.).

Papildu iespējas: seku noteikšanai varat izmantot sagatavoto atbalsta materiālu "Klimata pārmaiņu radītu notikumu sekas nozarēs (piemēri)".

3. solis

Parāda sakarību, kā konkrētā notikuma sekas ietekmēs jūs personīgi – gan kā darbinieku, gan privātpersonu. Atzīmējam gan pozitīvo, gan negatīvo ietekmi, lai iegūtu pēc iespējas reālistiskāku skatījumu un balansu starp ieguvumiem un zaudējumiem.

⚠ **Svarīgi:** Šajā solī ir ļoti būtiski koncentrēties tieši uz katra grupas biedra personīgajiem ieguvumiem un zaudējumiem, nevis darba kolektīva vai komandas kopējiem ieguvumiem un zaudējumiem. Ieraudzīt, kā konkrētais klimata pārmaiņu izraisītais notikums var ietekmēt katru dalībnieku personiski.

Pārrunājiet grupās un atzīmējiet sekas atbilstošajā ailē.

4. solis

Parāda praktiskas rīcības risinājumiem klimata pārmaiņu izraisītā notikuma seku mazināšanai un likvidēšanai uzņēmumā. Izvēlieties konkrētas rīcības un ierakstiet tās darba lapā.

Papildu iespējas: rīcību izvēlei varat izmantot sagatavoto atbalsta materiālu "Rīcība klimata pārmaiņu radīto notikumu seku likvidēšanai (piemēri)".

5. solis

Parāda vajadzīgos resursus (finanses, tehnoloģijas, cilvēkresursus un laiku) klimata notikuma seku mazināšanai un likvidēšanai. Ierakstiet resursus atbilstošajās ailēs darba lapā.

6. solis

Parāda konkrētas preventīvās darbības un risinājumus risku savlaicīgai mazināšanai vai novēršanai. Ierakstiet iespējamās preventīvās rīcības darba lapā.

7. solis

Nodrošina konkrēta preventīvo darbību rīcības plāna izstrādi, nosakot atbildīgās un iesaistītās personas vai struktūrvienības, nepieciešamos resursus un izpildes termiņus.

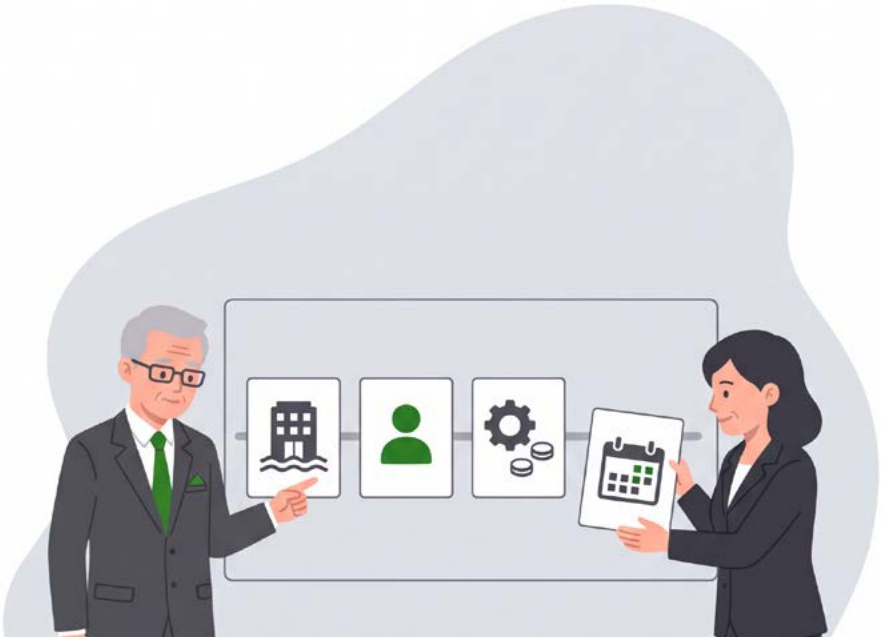

8. solis

Parāda, kādas jaunas iespējas - resursu efektivitāte, sadarbības modeļi, jauni pakalpojumi, produktu modifikācija, tirgus segmenti vai tml. - uzņēmumam paver konkrētais klimata pārmaiņu izraisīts notikums un tā sekas.

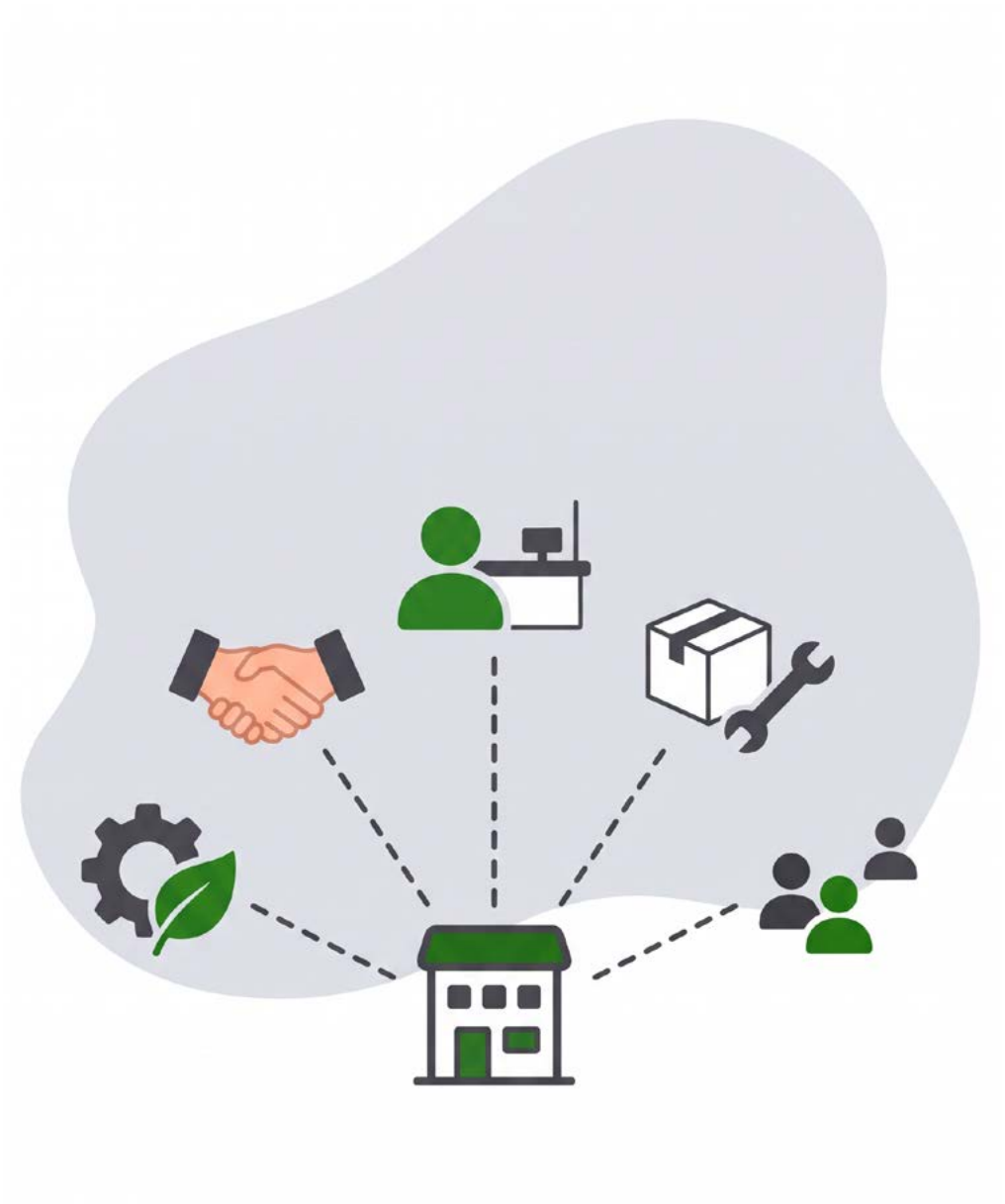

Nodarbības noslēgums un atgriezeniskā saite

3. modulis ir noslēdzošais. Pabeidzot šo mācību ciklu, svarīgi nostiprināt iegūtās zināšanas un vienoties par tālāko rīcību, lai risinājumus ieviestu praksē. Izveidojiet noslēguma kopsavilkumu par 3. moduļa rezultātiem. Vienojieties komandā par konkrētiem tālākās rīcības soļiem, termiņiem, atbildīgajām un iesaistītajām personām/ struktūrvienībām.

